

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M É N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **P. K.**, zastoupeného Mgr. Marií Klinerovou, advokátkou se sídlem V Jámě 1, Praha 1, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 19. 10. 2007, č. j. x, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. 12. 2008, č. j. 42 Cad 59/2008 – 29,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaná (dále též „stěžovatelka“) podala včas kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. 12. 2008 č. j. 42 Cad 59/2008 - 29, kterým bylo pro nezákonnost zrušeno její rozhodnutí uvedené v záhlaví, věc jí byla vrácena k dalšímu řízení a bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení.

Z napadeného soudního rozhodnutí vyplývá, že žalobce se žalobou domáhal přezkoumání zákonnosti shora uvedeného rozhodnutí žalované, kterým mu žalovaná podle § 29 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, a podle Dohody mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o sociálním zabezpečení (dále jen „Dohoda“), uveřejněné pod č. 116/1960 Sb., přiznala starobní důchod ve výši 2240 Kč, přičemž od ledna 2007 náleží žalobci starobní důchod ve výši 2384 Kč měsíčně. Žalobce označil část rozhodnutí za nesrozumitelnou, nejasnou a

zmatečnou. O starobní důchod požádal společně se svojí manželkou a zjistil, že kromě VPZ, které činí u ženy 64,5 %, a odpracovaných let – 43 roků, mají naprosto totožný starobní důchod. Žalobce uvedl, že celý život pracoval jako lékař, později jako primář traumatologického oddělení, a jeho manželka jako učitelka. Domnívá se, že s 53 odpracovanými roky a vysokoškolským vzděláním, starobní důchod českého občana není jistě 2240 Kč. Žalobce v Ruské federaci pobíral důchod a po příchodu do České republiky se tohoto důchodu vzdal a požádal o důchod v České republice. Vyměřený důchod nepokrývá ani náklady na bydlení, veškeré náklady musí hradit dcera, která žije v České republice.

Žalovaná ve vyjádření k žalobě navrhla její zamítnutí. Odkázala především na čl. 5 odst. 1 Dohody, podle něhož se občanům, kteří přesídlili z území jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany a po přesídlení pracovali, vyměřují důchody a jiné dávky z výdělku dosaženého v zemi, do níž přesídlili. Podle čl. 5 odst. 2 Dohody se občanům, kteří přesídlili z území jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany a po přesídlení nepracovali, vyměří důchody a jiné dávky z průměrného měsíčního výdělku zaměstnanců obdobného oboru a kvalifikace ke dni přiznání důchodu nebo jiné dávky v zemi, do níž přesídlili. Stejně se postupuje při výpočtech důchodu a jiných dávek u občanů, kteří přesídlili z jedné země do druhé po přiznání důchodu nebo jiné dávky. Žalovaná vycházela z toho, že žalobce po přesídlení na území České republiky pracoval a při výpočtu výše důchodu proto vycházela z čl. 5 odst. 1 Dohody a stanovila výši důchodu s přihlédnutím pouze k vyměřovacím základům (výdělkům) v jednotlivých letech po přesídlení do České republiky. Přestože do doby pojištění byla žalobci započtena doba zaměstnání v Ruské federaci i v České republice, vzhledem k nízkým vyměřovacím základům v jednotlivých kalendářních letech po přesídlení do České republiky nebyla při výpočtu dosažena ani procentní výměra starobního důchodu, která v souladu s § 33 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. činí nejméně 770 Kč. Žalovaná tedy vyměřila žalobci důchod ve výši 2240 Kč, který je tvořen ze základní výměry starobního důchodu a je pro všechny důchodce stejná, ve výši 1470 Kč, a z procentní výměry ve výši 770 Kč.

Krajský soud ze správního spisu žalované ze sdělení Penzijního fondu Ruské federace zjistil, že žalobci byl v Ruské federaci přiznán starobní důchod od 6. 5. 1991 a od 1. 5. 2006 mu byla z důvodu přesídlení do České republiky výplata důchodu na území Ruské federace zastavena. Zjistil dále, že žalobci bylo vydáno Policií České republiky, Oblastním ředitelstvím cizinecké a pohraniční policie v Ústí nad Labem, oddělením cizinecké policie Teplice, povolení k trvalému pobytu, které nabylo právní moci dne 1. 3. 2006.

Krajský soud vyslovil nesouhlas s názorem žalované, že v projednávané věci se má aplikovat čl. 5 odst. 1 Dohody, protože podle jeho názoru se na tuto věc vztahuje čl. 5 odst. 2 Dohody. Rozhodnou skutečností pro aplikaci konkrétní právní úpravy totiž není skutečnost, zda žalobce po přesídlení do České republiky pracoval či nikoliv, ale rozhodující je skutečnost, že žalobce přesídlil do České republiky až po přiznání starobního důchodu. V čl. 5 odst. 2 druhé větě Dohody je uvedeno, že u občanů, kteří přesídlili z jedné země do druhé po přiznání důchodu nebo jiné dávky, se při stanovení výdělku při přiznávání důchodu postupuje stejně jako u občanů, kteří přesídlili z území jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany a po přesídlení nepracovali.

Skutečnost, že žalobce pracoval i po přiznání starobního důchodu, a to v domovské zemi i po přesídlení do České republiky, a dosahoval výdělků, nemůže mít vliv na stanovení vyměřovacího základu pro stanovení výše starobního důchodu. K výdělkům dosahovaným po přiznání starobního důchodu není možné při stanovení vyměřovacího základu pro stanovení výše starobního důchodu přihlížet. Není možné považovat za jediné kritérium pro určení postupu pro stanovení výdělku při přiznání důchodu občanům, kteří přesídlili do České republiky z Ruské federace, skutečnost, zda žadatel po přesídlení do České republiky pracoval či nikoliv, neboť pak by speciální úprava pro osoby, které přesídlily po přiznání důchodu, pozbývala jakéhokoli významu. Podle sdělení Penzijního fondu Ruské federace byl starobní důchod žalobci přiznán již ode dne 6. 5. 1991 a rozhodnutí o trvalém pobytu žalobce nabylo právní moci dne 1. 3. 2006. Z toho podle názoru krajského soudu jasně vyplývá, že žalobce přesídlil do území České republiky až po přiznání starobního důchodu. Krajský soud tedy dospěl k závěru, že žalovaná se dopustila nezákonnosti, když při stanovení výdělku při přiznávání důchodu použila nesprávné ustanovení Dohody, čímž došlo z její strany k nesprávnému stanovení výše starobního důchodu žalobce. Krajský soud proto napadené rozhodnutí pro nezákonnost podle § 78 odst. 1, 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud zjistil ze spisu žalované, že žalobce byl v České republice společníkem firmy MGS Company, s. r. o., a tento vztah byl ukončen ke dni 28. 2. 2006. Dále z tohoto spisu zjistil, že žalobci bylo výše citovaným rozhodnutím Policie České republiky vydáno povolení k trvalému pobytu na území České republiky; toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 1. 3. 2006.

Stěžovatelka podala kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy pro nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Stěžovatelka uvedla, že nesdílí právní názor, kterým byl krajský soud veden ve svém rozhodnutí. Podstatou sporu je aplikace čl. 5 Dohody, konkrétně jeho odstavce 2 věty druhé, která je podle názoru stěžovatelky účelově vytržena z kontextu. Z dikce čl. 5 Dohody je zcela zřejmé, že v Dohodě je uplatněn princip přesídlení spolu se zkoumáním, zda-li přesídlivší občan pracuje či nepracuje. Toto posouzení je nezbytné pro posouzení dalších kroků ve shodě s Dohodou. V prvním případě se totiž zohledňují výdělky dosažené v zaměstnání v zemi přesídlení a ve druhém případě se přihlíží k průměrnému měsíčnímu výdělku zaměstnance obdobného oboru i kvalifikace ke dni přiznání důchodu nebo jiné dávky v zemi, do níž přesídlil. Lze tak vysledovat, že čl. 5 Dohody staví na roveň státní občany i občany, kterým byl před přesídlením v domovské zemi přiznán důchod. Jediné, co čl. 5 Dohody rozlišuje je, zda-li tuto občané po přesídlení pracovali. Pokud by se z tohoto posouzení měli vyvázat občané, kteří přesídlili po přiznání důchodu, zajisté by Dohoda na tyto případy pamatovala svým konkrétním ustanovením. Že tomu tak není dosvědčuje právě čl. 5 odst. 2 věta druhá, která jasně a konkrétně určuje postup při přepočtu důchodu, pokud přesídlivší občan, kterému byl přiznán důchod před přesídlením, nepracoval, protože pokud takový občan pracoval, není třeba zjišťovat průměrný měsíční výdělek zaměstnance oboru a kvalifikace ke dni přiznání důchodu, neboť výdělek pracujícího občana je znám za předpokladu, že jeho činnost podléhá nemocenskému, a následně důchodovému pojištění, což v projednávané věci zpochybněno nebylo. Účastník

ze své činnosti odváděl pojistné do státního rozpočtu České republiky a za jeho činnost mu náleží, stejně jako občanu České republiky, kterému je účastník podle čl. 2 Dohody postaven na roveň, i dávka důchodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění. Právě tato situace je vyřešena čl. 5 odst. 1 Dohody. Stěžovatelka je toho názoru, že právní názor, kterým ji krajský soud zavázal, není správný a odporuje čl. 5 Dohody. Příčinu lze shledat v jednom z faktorů ovlivňujících výši důchodové dávky, a to ve výši dosahovaného příjmu, která nebyla účastníky zpochybněna.

Stěžovatelka navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud, vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti, když neshledal vady, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti, posoudil kasační stížnost takto:

Nejvyšší správní soud se ztotožňuje jak se stěžovatelkou, tak s krajským soudem v tom, že v projednávané věci je třeba aplikovat čl. 5 Dohody, který zní takto:

1. *Občanům, kteří přesídlili z území jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany a po přesídlení pracovali, vyměří se důchody a jiné dávky z výdělku dosaženého v zaměstnání v zemi, do níž přesídlili.*
2. *Občanům, kteří přesídlili z území jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany a po přesídlení nepracovali, vyměří se důchody a jiné dávky z průměrného měsíčního výdělku zaměstnanců obdobného oboru a kvalifikace ke dni přiznání důchodu nebo jiné dávky v zemi, do níž přesídlili. Stejně se postupuje při výpočtech důchodu a jiných dávek u občanů, kteří přesídlili z jedné země do druhé po přiznání důchodu nebo jiné dávky.*

V projednávané věci se jedná o posouzení a rozhodnutí otázky, zda na žalobce aplikovat odstavec 1 nebo odstavec 2 čl. 5 Dohody. Ze znění tohoto ustanovení je nepochybné, že klíčový je výklad pojmu „přesídlení“. Jestliže by totiž žalobce v České republice pracoval před přesídlením, pak by se na něj odstavec 1 nevztahoval; pokud by v České republice pracoval po přesídlení, pak by se na něj odstavec 1 vztahoval. Stěžovatelka se výkladem tohoto pojmu nezabývala; lze však dovodit, že přesídlením chápala faktický stav, tedy přestěhování žalobce z Ruské federace do České republiky.

Výkladem pojmu „přesídlení“ ve smyslu čl. 5 Dohody se zabýval Nejvyšší správní soud. V rozsudku ze dne 20. 5. 2010 č. j. 6 Ads 56/2009 - 52, dostupném na www.nssoud.cz, uzavřel, že přesídlení ve smyslu Dohody nastává nejdříve dnem vydání souhlasu s tímto přesídlením podle čl. II Protokolu k Dohodě; za souhlas je třeba považovat povolení k trvalému pobytu podle § 66 a násl. zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Třetí senát Nejvyššího správního soudu neshledal důvod se od tohoto právního názoru odchýlit.

Jak je shora uvedeno, v projednávané věci pracovní činnost žalobce byla ukončena dnem 28. 2. 2006 a rozhodnutí o povolení k trvalému pobytu nabylo právní moci dnem 1. 3. 2006. Z toho plyne, že není správný právní názor, že žalobce po přesídlení pracoval (čl. 5 odst. 1 Dohody), protože žalobce pracoval ještě před přesídlením a po přesídlení již

nepracoval. V projednávané věci tedy nelze aplikovat čl. 5 odst. 1 Dohody, jak se domnívá stěžovatelka, a na výpočet důchodu žalobce skutečně dopadá čl. 5 odst. 2 Dohody, byť z jiných důvodů, než krajským soudem uvedených. Samotná změna odůvodnění však není důvodem pro zrušení napadeného rozsudku.

Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla ve věci úspěšná a žalobci v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. června 2010

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu